

Complexnummer: 507663

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Title

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

507664, 507665, 507666

Woonplaats

Almelo

Gemeente

Almelo

Provincie

Overijssel

Locatie van het hoofdobject

Marktstraat 7, 7607 HC te Almelo

Complexomschrijving

Inleiding

Het gebouwencomplex van het HUIS VAN BEWARING omvat ook de voormalige DIRECTEURSWONING (nu fietsenstalling/woning) en de DIENSTWONINGEN voor huismeester en bewaarders (nu kantoorruimten).

Het complex werd in 1926 in gebruik genomen en werd gebouwd onder supervisie van de Rijksbouwmeester bij de Rijksgebouwendienst, ir. G.C. Bremer (bouwkundig ingenieur Delft, 1904, Rijksbouwmeester 1924-1945). Andere gebouwen van de dienst uit de periode van deze architect zijn het postkantoor aan de Coolsingel in Rotterdam, het stationspostgebouw en het nu gesloopte gebouw voor de Hoge Raad aan het Plein, beide in Den Haag. Voor het ontwerp in Almelo was vermoedelijk J.G. Robbers, medewerker van het bureau, verantwoordelijk.

Belangrijkste kenmerk van de architectuur van het Huis van Bewaring is zijn enorme soliditeit. De indruk van sterkte wordt deels verkregen door het gesloten karakter, deels door gedrukte verhoudingen en een geraffineerd materiaalgebruik, waarvan de grof gebouchardeerde natuursteen een goed voorbeeld is. Het effect van deze bewerking is voor het karakter van architectuur zeer bepalend. De bouwmeester heeft zich hier duidelijk laten inspireren door de architectuur van de late renaissance (midden 16de eeuw), die enkele jaren te voren was her-ontdekt en die onder de term 'manierisme' een plaats in de geschiedenis van de bouwkunst kreeg.

Zo gezien is in elk geval het frontgebouw een 'dorisch' gebouw, dat verwijst naar de in de renaissance voor gevangnissen en civiele werken gebruikelijke dorische orde.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De gehele gevelwand vanaf het bankgebouw op de hoek Waag/Wierdensestraat via Waag en Marktstraat tot en met het Huis van Bewaring is een gaaf geheel met een rijke afwisseling in geschiedenis, functies en architectonische stijlen. De architectonische kwaliteit is bij bijna alle elementen uit de wand meer dan gemiddeld. Het complex is van een volstrekt unieke architectuur, waarin de soliditeit van de Delftse School samengaat met het decoratief talent van de Amsterdamse. De dienst- en directeurswoningen introduceren aan de Waag de schaal van de Marktstraat, terwijl het frontgebouw van het Huis van Bewaring midden in die straat een belangrijk accent aanbrengt.

Het complex van het Huis van Bewaring is van architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege

- de hoge kwaliteit van de architectuur van de hand van ir. G.C. Bremer
- de gaafheid van het gebouwencomplex
- de beeldbepalende situering van het gebouwencomplex in het centrum van Almelo

Monumentnummer*: 507664

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	29 juli 1997
Kadaster deel/nr	82843/17

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Almelo	Almelo	Overijssel

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Marktstraat	7			7607 HC	Almelo		
Marktstraat	7		-1	7607 HC	Almelo		
Marktstraat	7		-2	7607 HC	Almelo		
Marktstraat	7		-3	7607 HC	Almelo		
Marktstraat	7		-4	7607 HC	Almelo		
Marktstraat	7		-5	7607 HC	Almelo		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Stad-Almelo	B			11928
Stad-Almelo	B			11923
Stad-Almelo	B			11930
Stad-Almelo	B			11925
Stad-Almelo	B			11932
Stad-Almelo	B			12008

Omschrijving**

Omschrijving

Het HUIS VAN BEWARING heeft een hoog frontgebouw in de Marktstraat, waarin op de begane grond de entree en enkele dienstruimten zijn ondergebracht. Op de verdieping een hoge (voormalige) kerkzaal met glas-in-lood vensters, waarboven een tweede etage met kleine vensters. Achter dit frontgebouw bevindt zich het cellencomplex, dat met twee vleugels is uitgevoerd, die elkaar in de as van de hoofdentree ontmoeten. Eén vleugel is evenwijdig aan de Marktstraat achter genoemde dienstwoningen gelegen, heeft enkelzijdig drie lagen met een galerij-ontsluiting. De andere vleugel sluit daarop met een stompe hoek aan, heeft twee lagen cellen met een galerij en een derde met een zij-corridor. In de oksel zijn ruimten voor bewaarders ingericht, terwijl de armen aan de buitenzijde twee kanten van een ruime luchtplaats omsluiten. De andere twee kanten van deze plaats worden door hoge muren

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

afgesloten, waarvan er een grens aan het gebouw van de rechtbank.

Buiten het eenvoudige hoofdvolume van het gebouw steken de werkplaatsen bij de ene vleugel en een uitbreiding aan de zijde van de Marktstraat, die de cellenvleugel daar verbindt met de voormalige dienstwoningen. Aan deze uitbreiding werd een luchtplaats opgeofferd.

De gevels zijn uitgevoerd in baksteen, aangevuld met hardsteen. Hardstenen banden geleiden de gevels van het kubische frontgebouw, terwijl het materiaal terugkeert in de onderdorpels van de celramen, in dekplaten van terreinscheidingen en als accenten op de hoeken van verschillende gevelvlakken. De hardsteen is op de buiten de muur stekende voegvlakken gefrijnd, maar op de verticale (zicht)vlakken grof gebouchardeerd.

De dakranden zijn vermoedelijk uitgevoerd in terra cotta en samengesteld uit plastisch gevormde stukken, die nu zilver-grijs zijn geschilderd. Ook bij de keuze van deze krachtige afsluitende lijst moet het streven naar zware verhoudingen een rol hebben gespeeld.

In het interieur is de soliditeit niet minder. De kozijnen in het frontgebouw zijn van beton, met aan de binnenzijde gezoet hardstenen onderdorpels en vensterbanken. Alle deurkozijnen, de traceringen van bovenlichten en het plaatwerk waarmee de celdeuren zijn beslagen, zijn uitgevoerd in staal. De bovenlichten zijn bezet met kleine rechthoekige glazen bouwstenen, die ook in de gevelvensters terugkeren. Vloeren en wanden in gangen en galerijen zijn betegeld. De vloeren zijn uitgevoerd in gewapend beton, waaraan bij de galerijen nokken zijn gegoten voor de bevestiging van de licht gedecoreerde ijzeren balustrades. De muren tussen de cellen zijn uitgevoerd als spouwmuur. De trappen in het cellenblok zijn gemaakt in staal, die in het frontgebouw zijn opgebouwd uit granieten treden. Door de ontsluiting van de cellenvleugels met een zij-corridor zijn de verkeersruimten goed verlicht.

Waardering

Huis van Bewaring van architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege

- de hoge kwaliteit van de architectuur van de architect ir. J.G. Robbers
- de hoge mate van gaafheid
- de beeldbepalende situering als onderdeel van het complex in het centrum van Almelo

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Gerechtsgebouw(E)

Functie

Huis van bewaring

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 507665

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	29 juli 1997
Kadaster deel/nr	82843/12

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Almelo		Almelo		Overijssel			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Marktstraat	3			7607 HC	Almelo		
Marktstraat	5			7607 HC	Almelo		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Stad-Almelo		B				12006	
Stad-Almelo		B				12005	

Omschrijving**

Omschrijving

De twee DIENSTWONINGEN aan de Marktstraat hebben twee lagen met een plat dak. Op de hoeken is het gevelmetselwerk tot bovendaks doorgezet in de vorm van pylonen. De rustiek bewerkte hardsteen, die het Huis van Bewaring zo sterk bepaalt, duikt hier in de gevel op enkele plaatsen op. Zo is met subtiele middelen het verband tussen de samenstellende delen van het gehele complex aangeduid.

Waardering

Twee stel dienstwoningen van architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege

- de hoge kwaliteit van de architectuur van de architect ir. G.C. Bremer
- de redelijke mate van gaafheid van het exterieur
- de beelbepalende situering als onderdeel van het complex in het centrum van Almelo

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Woningen en woningbouwcomplexen	Dienstwoning(K)	Dienstwoning(K4)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 507666

Status rijksmonument
Inschrijving register* 29 juli 1997
Kadaster deel/nr 82842/200

Woonplaats* Almelo
Gemeente* Almelo
Provincie* Overijssel

Locatiennaam Almelo
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Stad-Almelo
Sectie* B
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 11450

Omschrijving**

Omschrijving

Aan de Waag neemt de voormalige DIRECTEURSWONING een positie in, die het verband met het Huis van Bewaring veel minder zichtbaar maakt. Behalve de hardstenen rustica elementen is hier dan ook tevens de opvallende dakrand in terra cotta toegepast.

Waardering

Voormalige directeurswoning van architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege

- de hoge kwaliteit van de architectuur van de architect ir. G.C. Bremer

- de beelbepalende situering als onderdeel van het complex in het centrum van Almelo

Hoofdcategorie Woningen en woningbouwcomplexen
Subcategorie Dienstwoning(K)
Functie Directeurswoning

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument